

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria iii. Pente[costes] post meridie[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

cipletis virtutē supuenientis spiritus sancti in vos et eritis mihi testes etc. Ido de eis dicitur Actu. iij. Virtute magna reddebant apli testimoniū resurrectionis iesu christi

Exempla multorum qui per spiritum sanctum fuerunt consolati: informati et confirmati, per Gregorium in quodam sermone dicit. Baptis oculis fidei dauid: amos: danielē: petrum: paulum: et mattheum intueor: Et scripsit iste spiritus quod sit artifex considerare volo: sed in ipsa mea consideratione deficio. Implet namque citharedū puer et psalmistā facit: implet pastorem armentarium sicomoros vellentem et prophetā facit: implet abstinentē puerum et iudicē senem facit: implet piscatorem et pedicatore facit: implet persecutorem et doctorem gentium facit: implet publicanum et euāgelistā facit. Hec Gregorius. Ido signantur petrus dauid. Spiritu principali confirmam me. Et tunc instanter docebo vias tuas etc.

Terce arti. Audisti etc. Videte igitur ne solatio: confortatio: et informatio ne spiritus sancti pueniunt propter peccata vestra que vos diabolo sociant. Nolite. Lex dicitur L. de inoffi. testō. l. liberi. Si vasallus fecerit amicitiam cum inimicis domini auferet ab eo feudum. Et. xxij. q. v. Si apud. Fidelitas seruanda domino spali. Hoc contra peccatores qui pertrahunt amicitiam cum peccatoribus et cum diabolo pro quanto voluntate eius faciunt. Signum enim amicorum est idem velle. ut dicit Aristoteles in ethicis. Ido merito puadit se feudo. i. donis et operationibus spiritus sancti. Forma parabola: iuxta predicta notando illud. ij. Paralip. xv. Si dereliqueritis eum: et ipse derelinquet vos.

Feria. iij. Pente. post meridiem.

Quomodo uenit

rit etc. Ego sum ostium: per me quis introierit saluabitur et ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Jo. i. et in euāgelio. hodie. Verba sunt christi que etiam non incongrue dici possunt in persona spiritus sancti. In quibus sunt tria preplata quorum preplatio dat bonis solatio: in spiritu sancto. Primum est nostre saluationis facilitas: cum dicitur: Ego sum ostium: se videlicet nobis offerens ut ingrediamur. Apoc. iij. Ecce dedi coram te ostium apertum. Secundum est nostre saluationis securitas: cum

dicitur Per me quis introierit saluabitur. In Jo. iij. Venit filius hominis ut saluet mundum per ipsum. Et Jo. i. x. Ego ueni ut vitam habeam et abundantius habeam. Tertium est nostre saluationis saturitas: cum dicitur: Et ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Gregorius super Ezechiel. Ingredietur per fidem et egredietur ad speciem. Pascua pro inueniet in eterna satietate. Vel aliter. Ingredietur ad uisionem diuinitatis: et egredietur ad aspectum humanitatis christi. Unde super illud Ingredietur et egredietur: dicit Augustinus. Propterea deus factus est homo ut totum hominem in seipso beatificaret.

Salutatio

Cum uenerit etc. Pro primo arti. In hoc nomine datum est spiritui sancto quemadmodum uonit. Rndet Bonauentura. in. j. di. xvj. q. sicut habet ex verbis Augustini. Donum in diuis dicitur spiritus siue personaliter de spiritu sancto: sicut uerbum de filio. Datum autem potest accipi personaliter et essentialiter. Tota enim trinitas dat se, et in patre et filio spiritus dant spiritum sanctum. Datum quippe idem est quod concitatus. Potest ergo datum dici generaliter concitatus et liberatitate: et sic est commune toti trinitati: uel ex liberalitate et auteritate non tamen concitatus sed etiam productus: hoc modo est spiritus sancti: cuius spiritus est percedere per modum liberalitatis siue secundum rationem doni uel donabilis: et hoc modo idem sunt donum et datum: differunt tamen quia datum dicitur concitatione in actu: et donum in habitu. Hoc Bonauentura. Nota. Non est multum curandum de uerbis ubi res constat. Nota enim ad placitum significat. ut dicit Aristoteles. j. p. h. et Horatius in poetria. Multa renascentur iam cecidere cadentque que nunc sunt in bono re uocabula cum uolent usus. Magis igitur attendam ad rem quam ad uocem. et secundum quod intellegitur per differentem signatio huiusmodi uocis datum potest in diuinitatis dici spiritus uel commune. sic patet ex premissa ratione. Et quod concludit nunciamdam dei in nos bonitatem in sui datione: que uerique datio speciali quodam modo uenit spiritus sancti qui nobis dat per anime uiuificationem. Sine eo enim anima uiuere non potest etiam ad momentum: sicut nec sine anima corpus. Jo. vi. Spiritus est qui uiuificat. Facit quippe spiritus anime quatuor que facit anime corpori. Primum enim anime seruat corporis decorum: sic anime decorum scientie et ueritatis non habet sine

gratia spūs sancti: sed p ei⁹ aduentū reno-
uatur z ornaf. Ps. Emitte s⁹ in tuū z crea-
buntur z renouabis faciē terre. i. hoīs ter-
rent. cui⁹ facies dici pōt ania ad dei ima-
ginem facta. **S**ecūdo ania dat in corpe z
seruat naturalē calorē: sic spūs sanctus in aia
calorē diuine charitatē. Ro. v. Charitas
dei diffusa est in cordib⁹ no. p spūs sanctū zc.
Tercio ania pseruat virtutē corpalem
Sic spūs sanctus virtutē anie. Ro. viij. Ipe
spūs adiuuat infirmitatē nostrā. **Q**uar-
to cor p sine ania motu carer: sic ania sine
spiritu scō motu meritorie opatiōis: sed
aduētiēte spūs sancto exibat. hō de virtute
in virtutē. Ps. Spūs tu⁹ bonus deducet
me in terrā rectā zc. **F**igura Ezechie.
xxxvij. Ezechiel vidit campū plenū ossi-
bus siccis mortuorū zc. Et subdit: Ecce
ego mittā in vos spm z viuetis zc. **E**lide
ibi. **H**ozatr. Ibi tangunt aliq̄ necessaria
vt ania spiritualē viuificet. **P**rimū est tri-
bulatio z afflictio q̄ intelligit per neruos.
Iuxta illd. ij. Paral. xvj. z Hieremie. xx.
Iussit eū mitti in neruū. i. in durā afflicti-
onem que iuuat ad gratie viuificatiōis re-
ceptionē. Deutero. viij. Affixi te penu-
ria z dedit tibi manna. i. gratiā spiritus scī
Scdm est corporalis corruptiōis memo-
ria: que notaf ibi: **E**t succrescere faciā su-
per vos carnes. i. corruptiōis carnalis me-
ditatiōes q̄ mortem anie que est p pec-
catum impediunt. Eccl. vij. Demorare
nouissima tua z in eternū nō peccabis.
Tertū est virtutū inditio: que notaf cuz
dicit: **E**t ego extendā in vobis curē. **S**ic
enim curis ornat corpora: sic virtutes
ornant anias: vt dici possit de qlibet ania
virtutib⁹ ornata illud Psal. **A**stitit regis
na a dextris tuis in veste deaurata circū-
data varietate. i. virtutū multiplicatōe.
Secund⁹ art. In hoc sermone dicē-
dum quomō spiritus sanct⁹ testimo-
nium p̄hibet faciēdo in homie tria q̄ de-
signant p triplicē speciē in qua legitur spi-
ritus sanct⁹ apparuisse.
Primū est desiderū supnoꝝ.
Scdm est remissio iniuriarū.
Tertū est abūdantia lachrymarū.
Primū igitur zc. quod designat p speciē
ignis in qua apparuit spiritus sanctus sup a-
postolos. **S**icut em̄ ignis naturaliter tē-

dēt sursum z se celo p̄iungit. Ita spiritus
sanctus corda sursum eleuat vt terrena fa-
stidiant z celestia desiderēt. Ezechiel. viij
Eleuauit me spirit⁹ inter celū et terrā et
posuit me in hierusalem in visione dei.
Quādo igitur homini sapiunt diuina z cel-
lestia: z desipiūt terrena z carnalia: signū
est presentie spiritus sancti Rho. viij. **Q**ui
sūt in carnē que carnis sunt sapiūt: qui autē
sūt in spiritū que spiritus sunt sapiūt. **T**alis
autē eleuatio multū fortificat zcra incenti-
ua viciōꝝ: quia vt dicit Prouerb. j. Fru-
stra sagitur rete ante oculos pennatoꝝ: uꝝ.
Glosa. **F**acile laqueos euadit in terris q̄
oculos habet in celis. **S**cdm est remissio
iniuriarū que designat per speciē colū-
be in qua spiritus sanct⁹ apparuit sup chri-
stum baptizatū. **C**olumba em̄ felle carer.
Unde quādo homo se sentit benignū ad
remittendū iniuriā sibi factam: signū ha-
bet presentie spiritus sancti: cū quo nullum
odium stat: sed amor. **O**dium nanq̄ anīmū
inflamat: amaricat z indurat. sed spiritus
sanct⁹ oppositas facit opationes. **N**am cō-
paratur rozi: vnctiōi: z melli. **I**nq̄ntum
em̄ cor odio inflammatū refrigerat: dicit
ps. Eccl. xvij. **N**ōne ardorem refrige-
rat ros. **I**deo petit ecclesia **C**orda nostra
sancti spiritus mundet infusio z sui rozi
intima aspersione fecundet. **I**nq̄ntum vō
cor odij induratū mollificat: dicit vnctō
de qua. j. Jo. ij. **U**nciōne habetis a san-
cto spiritu. **Q**uando vero cor amaricatū
dulcorat: dicitur mel. de quo Eccl. xxij.
Spiritus meus sup mel dulcis. **T**ert-
ium est abūdantia lachrymarū: que signa-
tur p speciē nubis in qua sup chri-
stū trās-
figuratum apparuit spiritus sanct⁹. **A**u-
bes enim fundunt pluuias sup terram: et
sic spiritus sanctus irrigat mentem deuotā
tam. **G**enef. j. **S**piritus domini ferebat
sup aquas. **E**t Psalmista. **F**labit spiritus
eius et fluent aque. **I**deo Rho. viij.
Ipsē spiritus pro nobis postulat gemitū
bus inenarrabilib⁹. i. postulantes z gemē-
tes facit: vt dicit **G**losa. **F**acit autē spiri-
tus sanctus gemitū p̄punctionis. **U**nde ex
spiritus sancto loquebat **P**salmi. cum dicit
Lauabo p sing. noc. lec. me. la. m. strā. m.
rīga. strātū viciōꝝ scie. **I**te gemitū pie cō-
passiōis. **D**e q̄ Rho. xij. **F**lere cum flen-

Feria. III. Pentecostes

tibus. Un̄ sp̄m̄ sc̄m̄ habebat. Job qui dicitur
cebat. Job. xxx. Flebam quōdāz sup eo q̄
afflictus erat z aia mea cōpatiebatur paup̄i
Itēz fletū sc̄e deuotiōis cū sc̄z lachryme
pueniunt ex desiderio diuine fruit̄is vel
cū aia deflet absentia spon̄si. Aug. Impa-
tēs est amor nec lachrymis modus fit nisi
si amāti def̄ qd̄ amat. Exēplū in ma-
gdalena. Jo. xx. Et in ps̄. dicente. Heu
mibi qz incolat̄ me? plingat̄ est. Aug.
libro de ci. dei. Quāto q̄sqz sanctior ē z san-
ctis desiderijs plenior tanto in ei⁹ oratiōe
fletus yberior. Q̄dulcis est fletus iste
Bern. Dulcis est iesu si ita dulce est flere
de te. Q̄ dulce erit gaudere de te.

Tertius ar. Aud. q̄s facit opationes
sp̄s sc̄s. Lauete ne dissentiat̄: et
sic a vobis recedat sp̄s sc̄s. Lex em̄ dī.
L. p. socio. l. Tādū. Tādū societas du-
rat: q̄ diu integer cōsensus p̄tium durat.
Nā sicut habet xij. distin. Qd̄ dī. z c. Ele-
ricus. Societas requirit cōcordiam mo-
rū. Hoc p̄tra eos qui p̄sumūt habere so-
cietatē cū sp̄s sc̄o: z cū bonis a quibus in-
morib⁹ dissentiant: z ideo societate h̄nt
cū diabolo cui cōsentiant. forma parabo-
lam. zc. Nota illud. Luc. xj. Qui nō ē me-
cū p̄tra me est. Et illud. ij. Cor. vj. Quē
societas lucis ad tenebras.

Feria. iij. Pentecostes.

Quoniam uenire
rit zc. Nemo p̄t venire ad
mem̄i p̄ q̄ misit me tra-
herit illū: z ego resuscitabo eū in nouissi-
mo die. Jo. vj. z in euā. hōd. In his v̄bis
ōnditur q̄ necessaria nob̄ ē p̄ntia sp̄s sc̄i:
sine q̄ nō possum⁹ a p̄re trahi z ad ch̄m
ire. Sūt autē in illis v̄bis tria cōtēplan-
da. Pr̄mū est debilitas hūane p̄ditio-
nis: qz dicit Nemo p̄t venire ad me p̄ si-
de v̄tz charitate z gr̄a formatā. Nihil ei
a seip̄o p̄t eleuari ad id qd̄ p̄p̄riā naturā
excedit. Lapsus q̄ppe in fouea cū mola ad
collū nō p̄t a seip̄o releuari. Per eleuatio-
nē aut̄ hoīs ad ch̄m fit nature diuine p̄-
ticeps: qd̄ naturā hūanā excedit. ij. Pe. j.
Per quē magna z p̄ciosa vob̄ p̄missa do-
nauit: vt p̄ hec efficiamini vine p̄sortes na-
ture zc. Sc̄dū est: necessitas diuine op̄a-

tiōis. Un̄ dī. Nisi p̄ q̄ misit me traxerit
eū. Aug. Magna gr̄e cōmedatio. Nemo
venit nisi tract⁹ quē trahat z quē non tra-
hat. Quare illū trahat z illū non trahat.
Noli velle d̄iudicare si nō vis errare. Se-
mel accipe z intellige: si nō traheris orare
traheris. Tertū ē: benignitas diuine di-
gnatiōis: qz v̄tz sic d̄ns dignat̄ remune-
rare veniētē ad eū etiā in corp̄e aia. Un̄
subdit d̄ns. Et ego resuscitabo eū in no-
uissimo die. Ch̄yso. Nō pua dignitas filij
si p̄ adducit z ip̄e, suscitāt nō diuidēs
ad patrē op̄a: s̄z ōndens parilitatē p̄t̄z.
Cū venerit zc.

Pro primo ar. An sp̄s sc̄s sit p̄mū
donū q̄ cetera dona donant̄. Q̄ nō.
Dulca aliq̄n aliq̄ib⁹ dant̄ an̄ q̄ eis def̄
sp̄s sc̄s. R̄ndet Bo. i. j. dist. xvj. Hoc
posse intelligi tripliciter. Primo mō p̄ cōco-
mitantia: z h̄ mō sūt qd̄a q̄ dant̄ sine sp̄s
sc̄o. Sc̄dō mō p̄ causalitatē: z h̄ mō licet
op̄a trinitat̄ sint indiuisa ad extra: p̄ferri-
tū dona appropriat̄ sp̄s sc̄o. Tertio mō
p̄ exēplaritatē: z h̄ mō qz sp̄s sc̄s p̄cedit
p̄ actū volūtatis: cui⁹ volūtatis ē don-
re Jo exēplariē oia dona originēz h̄nt ab
isto. Hec Boñ. Hora p̄ncipale donū ē
amor. Ad qd̄ aptari p̄t illud Virgilij in
Buco. Oia vincit amor. Et cull⁹ dicit̄ in
libro de amicitia. Nō tā vtilitas p̄ amicu
parta q̄ amici ip̄e amor delectat̄: q̄ ei ali⁹
qd̄ donet̄: hoc ex amore donat̄is p̄cedit.
Un̄ z sp̄s sc̄s q̄ d̄r amor p̄ueniēt d̄r p̄i-
mū donū zc. vt p̄tz ex p̄missa r̄st̄ōe. Post
quā dicas Q̄nta dona receperit apl̄i cū
sp̄s sc̄o: q̄nta sapiam: q̄nta fortitudinē cū
dono linguaz. Act. ij. Repleti s̄t oēs sp̄s
sc̄o: z ceperūt loq̄ varijs linguis zc. Sic
itaz per rebellionē diuine sūt lingue. Bern.
xj. In p̄fusione sp̄s sc̄i sūt vnite. Un̄
admirati q̄ illuc aduenerūt dicebāt. Non
ne oēs isti q̄ loquūt̄ galilei sūt z quō nos
au. v. lin. no. in q̄ nati sum⁹ zc. q̄dn̄ vult h̄
ec. Alij at̄ irridebāt dicētes: qz musto ple-
ni sūt. i. vehemēter ebrij. Bern. Vere ebrij
vino s̄z nō eo q̄ ab incredulis ebrij putab̄-
bant. Irridētib⁹ illis siles sūt q̄ p̄ba z cō-
ditioēs bonoz irridēt. Sc̄as aut̄ petr⁹
p̄st̄er locut⁹ ē ōndēs nō eos ebrios esse
vt dicebāt s̄z in eis implerā ēē p̄phetiam.
Jobel. ij. di. Effūdā de sp̄s meo sup oēm